

Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinnon perusteet

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinnon perusteet

Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinnon suorittanut kykenee suunnittelemaan ja toteuttamaan laajan kehittämishankkeen omassa työyhteisössään. Hän pystyy arvioimaan ja valitsemaan toimintaympäristön kannalta merkittävimmän ja soveltuvimman kehittämiskohteen ja/tai toimintatapamuutoksen. Tutkinnon suorittanut kykenee perustelevaan kehittämishankkeen tai toimintatapamuutoksen tarpeellisuuden työyhteisössä. Hän osaa valita oikean menetelmän tavoitteen saavuttamiseksi.

Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinto muodostuu neljästä tutkinnon osasta. Tutkinnossa on yksi pakollinen tutkinnon osa, kasvatus- ja ohjausalan kehittämistoiminta muuttuvissa toimintaympäristöissä, jonka suorittamisella varmistetaan, että jokaisella tutkinnon suorittaneella on vankka ja ajantasainen tietämys ja osaaminen kasvatus- ja ohjausalan toimintaympäristön nykytilasta ja tulevaisuudesta, jonka perusteella hän kykenee suunnittelemaan ja toteuttamaan työelämälähtöisen kehittämishankkeen.

Valinnaiset tutkinnon osat ovat kasvatus- ja ohjausmenetelmien kehittäminen, monialainen yhteistyö kasvatus- ja ohjausalalla sekä laajan ja pidempikestoisen kehittämisprosessin toteuttaminen kasvatus- ja ohjausalalla. Tutkinnon suorittaneen osaaminen rakentuu sen mukaan, mitä valinnaisia tutkinnon osia hän on valinnut.

Tutkinnon suorittanut voi toimia kasvatus- ja ohjausalla kehittämisen tehtävissä toteuttaen laajoja työn uudistamisen ja kehittämisen hankkeita ja/tai prosesseja.

Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinnon tutkintokohtaisista terveydentilavaatimuksista määrätään Opetushallituksen määräyksessä Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa koulutuksessa (OPH-5-2018).

Perusteen nimi	Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinnon perusteet
Määräyksen diaarinumero	OPH-1398-2018
Koulutuskoodit	Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinto (487241)
Voimaantulo	01.01.2019

SISÄLTÖ

1. Tutkinnon muodostuminen.	1
2. Tutkinnon osat.	2
2.1. Kasvatus- ja ohjausalan kehittämistoiminta muuttuvissa toimintaympäristöissä, 60 osp (300408).	2
2.2. Kasvatus- ja ohjaustyön menetelmien kehittäminen, 60 osp (300409).	4
2.3. Kehittämisprosessin toteuttaminen ja ohjaaminen kasvatus- ja ohjausalan työyhteisössä, 60 osp (300411).	5
2.4. Monialainen yhteistyö kasvatus- ja ohjausalalla, 60 osp (300410). . . .	7

1. Tutkinnon muodostuminen

Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä. Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinto muodostuu neljästä tutkinnon osasta. Tutkinnossa on yksi pakollinen tutkinnon osa, Kasvatus- ja ohjausalan kehittämistoiminta muuttuvissa toimintaympäristöissä (60 osaamispistettä). Lisäksi tutkinnossa on kolme valinnaista tutkinnon osaa; Kasvatus- ja ohjaustyön menetelmien kehittäminen (60 osp), Kehittämisen prosessin toteuttaminen ja ohjaaminen kasvatus- ja ohjausalan työyhteisössä (60 osp) ja Monialainen yhteistyö kasvatus- ja ohjausalalla (60 osp) joista on valittava 2 tutkinnon osaa, yhteensä 120 osaamispistettä.

PAKOLLISET TUTKINNON OSAT 60 OSP
Kasvatus- ja ohjausalan kehittämistoiminta muuttuvissa toimintaympäristöissä, 60 osp, P
VALINNAISET TUTKINNON OSAT 120 OSP
Kasvatus- ja ohjaustyön menetelmien kehittäminen, 60 osp
Kehittämisen prosessin toteuttaminen ja ohjaaminen kasvatus- ja ohjausalan työyhteisössä, 60 osp
Monialainen yhteistyö kasvatus- ja ohjausalalla, 60 osp

2. Tutkinnon osat

2.1. Kasvatus- ja ohjausalan kehittämistoiminta muuttuvissa toimintaympäristöissä, 60 osp (300408)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- toteuttaa kehittämistyön prosessia
- viestiä ammatillisesti kasvatus- ja ohjausalan eri tehtävissä
- hyödyntää tietoa oman alansa kansainvälisistä, valtakunnallisista ja alueellisista tutkimus- ja kehittämishankkeista
- kerätä taustatietoa kehittämissuunnitelman laatimiseksi
- nimetä ja perustella kehittämiskohteen
- laatia kehittämissuunnitelman
- edistää oppivan yhteisön toimintakulttuuria.

Arviointi

Opiskelija toteuttaa kehittämistyön prosessia.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• kertoo kehittämistyössä tarvittavasta osaamisesta • pohtii omaa asennettaan ja rooliaan kehittämistyössä • suhtautuu avoimesti ja rakentavasti muutoksiin • huomioi oman jaksamisensa rajat kehittämistyössä • keskustelee työyhteisön kanssa työn keskeisistä tavoitteista muuttuvassa toimintaympäristössä • tuo työyhteisössään aktiivisesti esille omia kehittämisideoitaan ja käy keskustelua niistä muiden kanssa • toteuttaa elinikäisen oppimisen ajatusta työssään • toimii kehittämisprosessin vaiheiden mukaisesti.

Opiskelija viestii ammatillisesti kasvatus- ja ohjausalan eri tehtävissä.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• viestii sujuvasti sekä suullisesti että kirjallisesti omalla äidinkielellään työyhteisössään ja verkostoyhteistyössä • käyttää hyvää suomen tai ruotsin kieltä sekä yhtä vierasta kieltä työtehtäviensä mukaisesti • toimii erilaisten ihmisten kanssa ja ilmaisee itseään selkeästi erilaisille kohderyhmille • soveltaa ajanmukaisia tietoteknisiä ohjelmia ja välineitä monialaisessa verkostotyössä.

Opiskelija hyödyntää tietoa oman alansa kansainvälisistä, valtakunnallisista ja alueellisista tutkimus- ja kehittämishankkeista.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• käyttää monipuolisesti erilaisia tiedonkeruumenetelmiä

	• hankkii tietoa oman alansa tutkimus- ja kehittämishankkeista ja hyödyntää sitä työpaikkansa kehittämistyössä • hyödyntää kielitaitoaan tutustuessaan kansainvälisiin tutkimuksiin ja kehittämishankkeisiin.
--	--

Opiskelija kerää taustatietoa kehittämissuunnitelman laatimiseksi.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• kerää tietoa työpaikan toimintaympäristön nykytilasta ja kehityssuunnista • määrittelee työpaikan toimintakulttuuria ohjaavat arvot • kerää tietoa monipuolisesti työpaikan asiakkuuksista, toimintatavoista, toimintaympäristöistä ja työntekijöiden osaamisesta • kokoaa ja dokumentoi asianmukaisesti hankkimansa taustatiedot.

Opiskelija nimeää ja perustelee kehittämiskohteen.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• analysoi ja tekee johtopäätöksiä työpaikan toimintaympäristön kehittämiskohteista • keskustelee esimiehen ja työyhteisön kanssa havaitsemistaan kehittämiskohteista • valitsee, rajaa ja perustelee työympäristön kehittämiskohteen.

Opiskelija laatii kehittämissuunnitelman.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• asettaa tavoitteet kehittämistyölle yhdessä työyhteisön kanssa • määrittää kehittämistyölle tarvittavat resurssit • määrittelee realistiset toimenpiteet ja aikataulut • suunnittelee työnjaon ja vastuut yhdessä työyhteisön kanssa • laatii kirjallisen kehittämissuunnitelman • esittelee kehittämissuunnitelman esimiehelle ja muulle työyhteisölle • sopii työyhteisön kanssa kehittämistyön jatkamisesta ja seurannasta.

Opiskelija edistää oppivan yhteisön toimintakulttuuria.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• rohkaisee kaikkia työyhteisön jäseniä osallistumaan kehittämistyöhön • arvostaa ja kunnioittaa työyhteisön jäsenten osaamista • käy aktiivista dialogia työn tavoitteista ja toteuttamisesta • luo avointa ja kannustavaa ilmapiiriä • keskustelee työn tuloksista ja niiden parantamisesta työyhteisössään.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatus- ja ohjausalan kehittämistyön tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.2. Kasvatus- ja ohjaustyön menetelmien kehittäminen, 60 osp (300409)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- käyttää vuorovaikutusta kasvatus- ja ohjaustyön menetelmänä
- valita kasvatus- ja ohjaustyötä kehittäviä menetelmiä tai välineitä yhdessä työyhteisön kanssa
- käyttää kasvatus- ja ohjaustyötä kehittäviä menetelmiä tai välineitä työympäristössään.

Arviointi

Opiskelija käyttää vuorovaikutusta kasvatus- ja ohjaustyön menetelmänä.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• ilmaisee itseään selkeästi ja ymmärrettävästi • osaa ottaa ja pitää puheenvuoroja • kuuntelee ja on aidosti läsnä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa • huomioi ja varmistaa yhdenvertaisen osallistumismahdollisuuden • kannustaa mielipiteiden ja ehdotusten ilmaisemiseen • edistää rakentavaa ja ratkaisukeskeistä keskustelutapaa • varmistaa yhteisen näkemyksen ja ymmärryksen saavuttamisen • antaa ja vastaanottaa palautetta • arvioi ja kehittää aktiivisesti omia vuorovaikutustaitojaan ja -tapojaan.

Opiskelija valitsee kasvatus- ja ohjaustyötä kehittäviä menetelmiä tai välineitä yhdessä työyhteisön kanssa.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• tuntee ohjaustyön menetelmäosaamisen perusteet: ohjaamisen ja menetelmien soveltamisen tietoperustan, ammattieettiset periaatteet, ohjaustyön työskentelyvaiheiden hallinnan, konkreettisten työvälineiden soveltamisen sekä kontekstuaalisuuden • hankkii tietoa erilaisista vuorovaikutuksellisista sekä teknisistä ja aineellisista kasvatus- ja ohjausalan menetelmistä ja välineistä, kuten kysymyspatteristo, haastattelurungot, lomakkeet, puheeksiotto, keskustelua aktivoivat kuvat ja luovan ilmaisun välineet • perehtyy keskeisten menetelmien tai välineiden teoriaperustaan sekä tutkimustietoon • hyödyntää tietoa menetelmien tai välineiden käytännön kokemuksista sekä käytäntötiedosta • valitsee yhdessä työyhteisön kanssa kasvatus- ja ohjaustyön kehittämiseen parhaiten sopivat menetelmät tai välineet • perustelee valittujen menetelmien tai välineiden soveltuvuuden työympäristöön • kuvaa menetelmien tai välineiden taustalla olevia oppimis- ja ihmiskäsityksiä.

Opiskelija käyttää kasvatusta ja ohjaustyötä kehittäviä menetelmiä tai välineitä työympäristössään.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• suunnittelee menetelmien tai välineiden käyttöönoton yhdessä työyhteisön kanssa • käyttää sekä tarpeen mukaan soveltaa kasvatusta ja ohjaustyön menetelmiä tai välineitä kasvatusta ja ohjaustyössä työyhteisön jäsenenä • ohjaa ja koordinoi menetelmien tai välineiden toteutusta työyhteisössään • kerää palautetta ja arvioi työyhteisön kanssa menetelmien tai välineiden toimivuutta, toistettavuutta ja siirrettävyyttä työympäristössään • suunnittelee menetelmien tai välineiden käytön sekä kehittämistyön jatkuvuutta yhdessä työyhteisön kanssa • kehittää omaa menetelmäosaamistaan aktiivisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla kasvatusta ja ohjausalan menetelmäosaamisen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.3. Kehittämisprosessin toteuttaminen ja ohjaaminen kasvatusta ja ohjausalan työyhteisössä, 60 osp (300411)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella ja käynnistää kehittämisprosessin työympäristössään
- soveltaa erilaisia kehittämistyön menetelmiä omaan työympäristöönsä
- huomioida ja ohjata kehittämisprosessissa mukana olevia tahoja
- edistää osallisuutta kehittämisprosessissa
- ohjata kehittämisprosessia eri keinoin
- koota kehittämistyön tulokset ja viedä käytäntöön yhdessä muiden työyhteisön jäsenten kanssa.

Arviointi

Opiskelija suunnittelee ja käynnistää kehittämisprosessin työympäristössään.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• hyödyntää työyhteisöön tekemäänsä kehittämissuunnitelmaa • jakaa kehittämistyöhön osallistuvien tehtävät, roolit ja vastuut • selvittää prosessin tavoitteet • käynnistää kehittämistyön.

Opiskelija soveltaa erilaisia kehittämistyön menetelmiä omaan työympäristöönsä.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• tekee havaintoja työympäristönsä työkäytännöistä ja -tavoista • haastattelee asiakkaita, työyhteisön ja verkoston jäseniä yksilöllisesti ja ryhmissä • hyödyntää hiljaista tietoa ja jo käytössä olevia hyviä käytäntöjä • edistää vuoropuhelua ja varmistaa työyhteisössä kaikkien tasapuolisen kuuntelemisen • osaa valmistella tiettyyn teemaan tai aiheeseen keskittyvän haastattelun tai keskustelutilaisuuden • vetää yhteen eri tavoin hankkimansa tiedon ja hyödyntää sitä kehittämistyössä.

Opiskelija huomioi ja ohjaa kehittämisprosessissa mukana olevia tahoja.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• huolehtii tasapuolisesta tiedonkulusta kehittämisprosessin osapuolille • suunnittelee ja ohjaa työnjakoa ja vastuita • huomioi kohderyhmän tarpeet kehittämisprosessin aikana • tarkentaa ja selventää tavoitteita prosessin aikana • turvaa tasapuolisen osallistumisen mahdollisuudet • arvostaa kehittämisverkoston jäsenten osaamista.

Opiskelija edistää osallisuutta kehittämisprosessissa.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• kehittää osallisuutta tukevaa toimintaympäristöä ja käytäntöjä omassa organisaatiossaan yhteistyössä eri verkostojen kanssa • kehittää aktiivisesti osallisuutta tukevia yhteistyömalleja asiakkaiden, työyhteisön ja verkoston kanssa • ohjaa monipuolisesti oman alansa työntekijöitä asiakkaiden osallisuuden tukemisessa.

Opiskelija ohjaa kehittämisprosessia eri keinoin.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• koordinoi kehittämistyötä • jakaa tehtävät ja vastuut kehittämistyöhön osallistuville sekä antaa aikataulun tehtävien tekemiselle • pitää yllä keskustelevaa ja avointa ilmapiiiriä koko prosessin ajan • varmistaa prosessin etenemisen ja huolehtii, että kehittämistyöhön osallistuvat pysyvät aikataulussa • kykenee tekemään tarvittaessa itsenäisiä päätöksiä edistääkseen prosessin etenemistä • dokumentoi kehittämistyötä ja tiedottaa siitä asianosaisille • tekee väliarvioita ja -yhteenvetoja • muuttaa tarvittaessa kehittämistyön suuntaa yhdessä kehittämistyöhön osallistuvien kanssa.

Opiskelija kokoaa kehittämistyön tulokset ja vie käytäntöön yhdessä muiden työyhteisön jäsenten kanssa.

Opiskelija

Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• koostaa kehittämistyön tulokset yhteen • tiedottaa saavutetuista tuloksista työyhteisölle, yhteistyöverkostolle ja esimiehille • vakiinnuttaa saavutetut tulokset osaksi työkäytäntöjä yhdessä työyhteisön ja verkoston kanssa.
----------------------------------	---

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön tehtävissä toimimalla kasvatus- ja ohjausalan kehittämisen tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.

2.4. Monialainen yhteistyö kasvatus- ja ohjausallalla, 60 osp (300410)

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- toimia yhteistyön koordinoijana
- ohjata ammatillista vuorovaikutusta
- toimia tavoitteellisesti erilaisissa kasvatus- ja ohjaustyön verkostoissa
- perehdyttää uusia työntekijöitä työympäristöön ja sen toimintatapoihin.

Arviointi

Opiskelija toimii yhteistyön koordinoijana.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• toimii vastuualueellaan tarkoituksenmukaisesti ja organisaationsa strategian ja tavoitteiden mukaisesti • perehtyy työlainsäädäntöön ja työehtosopimusten velvoitteisiin sekä seuraa niiden toteutumista työpaikalla • vastaa tarvittaessa vastuualueensa säännöllisistä kokouksista ja palavereista ja varmistaa tiedonkulun kaikille osallisille • tukee oman vastuualueensa toimijoiden ammatillista kehittymistä • luo edellytyksiä tiimien tai työryhmien toiminnalle ja varmistaa toiminnan sujuvuuden yhteistyössä oman esimiehensä kanssa • puuttuu työyhteisössä ilmenneisiin ongelmatilanteisiin • antaa rakentavaa palautetta vastuualueensa työntekijöiden työstä • arvioi omaa yhteistyön koordinoijan työtään ja hyödyntää työyhteisön antamaa palautetta toiminnastaan • laatii, toteuttaa ja seuraa itsenäisesti sekä yhteistyössä esimiehensä kanssa oman vastuualueensa toimintasuunnitelmia ja vastaa niiden raportoinnista, seurannasta ja kehittämisestä.

Opiskelija ohjaa ammatillista vuorovaikutusta.

Opiskelija

Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• luo luottamuksellisen ja vuorovaikutuksellisen suhteen työyhteisön jäsenten kanssa • kannustaa ja innostaa työryhmän jäseniä • ohjaa työryhmän jäseniä osallistumaan työyhteisön osaamisen kehittämiseen ja oppivan yhteisön edistämiseen • edistää kollegan työuran hallintaa sekä ammatillista ja henkistä kasvua • herättelee työyhteisön jäseniä ajattelemaan uudella tavalla sekä kyseenalaistamaan työyhteisön juurtuneita ajattelu- ja toimintatapoja • tunnistaa roolinsa moninaisuuden esimerkiksi roolimallina, kuuntelijana, sparraajana tai kriittisenä ystävänä • kehittää omaa ohjausosaamistaan aktiivisesti • kerää monipuolisesti tietoa työyhteisönsä tarpeista ja järjestää sen pohjalta keskustelutilaisuuden, jossa jakaa omaa osaamistaan työyhteisön jäsenille • kokoaa keskustelutilaisuuden annin ja esittelee sen esimiehelle.
----------------------------------	--

Opiskelija toimii tavoitteellisesti erilaisissa kasvatus- ja ohjaustyön verkostoissa.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• toimii alansa tai alueensa kasvatus- ja ohjausalan verkostossa jäsenenä • tuo esiin oman ohjausosaamisensa toimijaverkostossa • toimii yhdessä eri ammattialojen edustajien kanssa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti • arvostaa ja hyödyntää ryhmän muiden jäsenten ammattitaitoa • kehittää yhteisiä toimintatapoja monialaisissa verkostoissa tai työyhteisöissä.

Opiskelija perehdyttää uusia työntekijöitä työympäristöön ja sen toimintatapoihin.

Opiskelija	
Hyväksytyn suorituksen kriteerit	• perehdyttää työympäristön perehdytysuunnitelman mukaisesti • organisoii perehdytyksen oman vastuualueensa ohjeiden mukaisesti • toimii tarpeen mukaan perehdyttäjänä uudelle työntekijälle • perehdyttää uuden työntekijän työpaikan yhteisiin käytäntöihin, toimintatapoihin ja olosuhteisiin • opastaa uutta työntekijää työturvallisuudessa ja työterveyshuollon käyttämisessä • käy uuden työntekijän kanssa läpi hänen oikeutensa ja velvollisuutensa työntekijänä • kehittää oman työyhteisön perehdyttämiskäytäntöjä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä kasvatus- ja ohjausalalla monialaisen yhteistyön tehtävissä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.